

COPIE-MEMORANDUM

Van: Drs Th. E. Westerterp

no. 179

Datum: 26 januari 1973

cc: N

S
DGES
DIE

Aan: Z.E. de Minister-President

Onderwerp: Het Europese Parlement

340
Verkiezingen
ASS/VERTROUWELIJK

Uit de berichtgeving betreffende Uw bezoek aan Londen heb ik gezien dat Sir Alec U de vraag heeft gesteld hoe Nederland nu precies de oplossing zag voor het vraagstuk van de directe verkiezingen voor het Europese Parlement. Volgens Sir Alec was het nog voor zeer lange tijd van het allergrootste belang dat de leden van het Europese Parlement de nauwste banden onderhielden met de verschillende nationale parlementen. Het leek Sir Alec dat dit slechts mogelijk was door te garanderen dat de leden van het Europese Parlement ook in de nationale parlementen zitting zouden houden.

Hij zag nog niet hoe dit gecombineerd kon worden met directe verkiezingen van de leden van het Europese Parlement, zulke directe verkiezingen zouden de Europese parlementariërs geheel onafhankelijk maken van de nationale parlementen; zij zouden daarvan geheel los komen te staan met alle ongewenste gevolgen van dien.

De speciale Britse moeilijkheden als gevolg van het hier bestaande districtenstelsel zouden alhier nog extra vraagstukken scheppen, doch ook afgezien daarvan was het gewenst de Nederlandse visie over de eventuele oplossing van deze problematiek te krijgen.

U heeft toegezegd dit vraagstuk nog aan de Minister van Buitenlandse Zaken en aan mij te zullen voorleggen, in de verwachting dat de Britten een uiteenzetting van de Nederlandse gedachten in deze zou worden gegeven.

Ik moge als mijn standpunt weergeven dat naar mijn gevoelen de Britse Regering op dit stuk kennelijk een ongeveer 20-jarige ervaring mist. Uiteraard is de situatie in het Verenigd Koninkrijk bijzonder gecompliceerd, omdat door de toepassing van het districtenstelsel de band tussen Kamerlid en zijn district zeer nauw is. Met de Britse Regering ben ik ervan overtuigd dat zeker in de aanvang een zekere band moet blijven bestaan tussen nationale parlementen en Europees Parlement, hetgeen kan worden gerealiseerd door de leden van het Europese Parlement te recrutereren uit de nationale parlementen. Ik ben er echter evenzeer van overtuigd, dat men juist in het V.K. op korte termijn zeer pragmatisch zal inzien dat deze situatie op den duur niet te handhaven is. Juist door de sterke binding van het Engelse Kamerlid met zijn district en de noodzaak om praktisch de gehele week in het House of Commons aanwezig te zijn, zal het voor een Brits Parlements-lid zeer moeilijk zijn de veelvuldige werkzaamheden in het kader van het Europese Parlement (niet alleen de plenaire

COPIE-MEMORANDUM

Van: Drs Th. E. Westerterp

Datum:

Aan:

Onderwerp:

-2-

vergaderingen, maar ook de veel talrijker Commissie-bijeenkomsten, fractievergaderingen en bijeenkomsten in het kader van de diverse associaties, b.v. in Afrika) zo frequent bij te wonen als toch noodzakelijk is om werkelijk invloed te kunnen uitoefenen. De noodzaak van een splitsing tussen het lidmaatschap van het Europese Parlement en het nationale parlementaire mandaat zal zich bovendien nog sterker doen gevoelen zodra de bevoegdheden van het Europese Parlement zullen zijn uitgebreid, met name op wetgevend terrein, zoals door de Nederlandse Regering wordt bepleit. De noodzaak van de handhaving van een band met het nationale parlement wordt dan ook minder, omdat de wetgeving, ook parlementair gezien, zich geheel communautair zalvoltrekken. Wel blijven uiteraard de leden van de Raad als nationale Ministers verantwoordelijk tegenover hun eigen parlement en kunnen zij daarin ter verantwoording worden geroepen voor hun faits et gestes in de EEG Ministerraad.

Teneinde toch een zekere band tussen nationale parlementen en Europees Parlement te handhaven was de ontwerp-conventie Dehousse van 1960 zodanig opgezet dat gedurende een overgangperiode de helft van de leden van het Europese Parlement nog door de nationale parlementen zouden worden aangewezen, terwijl de andere helft rechtstreeks zou worden gekozen. Aan het einde van de overgangperiode zou het Europese Parlement besluiten omtrent de eventuele onverenigbaarheid van het lidmaatschap van het Europese Parlement met dat van een nationaal parlement. Zoals bekend heeft de conventie-Dehousse nimmer tot eenstemmigheid in de Raad van Ministers geleid.

In mijn initiatief-wetsvoorstel van 1970 is uitgegaan van de gedachte dat er rechtstreekse verkiezingen zullen worden gehouden - op een afzonderlijke datum - van de Nederlandse leden van het Europese Parlement. Candidaat zouden slechts kunnen zijn diegenen die reeds lid zijn van Eerste of Tweede Kamer der Staten-Generaal, zulks om deze "nationale" Europese verkiezingen in overeenstemming te doen zijn met artikel 138, lid 1, van het EEG-verdrag. De schriftelijke voorbereiding van mijn initiatief-voorstel is door de Tweede Kamer inmiddels beëindigd, zodat de plenaire behandeling een aanvang kan nemen.

Inmiddels is mij gebleken dat bij sommigen toch wel enig bezwaar bestaat tegen nationale Europese verkiezingen indien uitsluitend Kamerleden kandidaat kunnen zijn, gelet op de resultaten van de topconferentie in Parijs, ernaar uitziet dat voorlopig geen echte Europese verkiezingen in

✓ zeker
nu het

-3-

COPIE-MEMORANDUM

Van: Drs Th. E. Westerterp

Datum:

Aan:

-3-

Onderwerp:

alle EEG-landen zullen worden gehouden en de voorlopige, nationale regeling dus wel eerst voor geruime periode zal moeten worden toegepast. Het is om die reden dat ik een nieuw initiatief-wetsvoorstel heb voorbereid, waarin de mogelijkheid wordt geopend ook niet-Kamerleden kandidaat te doen zijn voor de rechtstreekse verkiezing van de Nederlandse leden van het Europese Parlement. Dit zou geschieden - teneinde in overeenstemming te blijven met artikel 138, lid 1, van het EEG-verdrag - via het creëren van het instituut van z.g. "bijzondere leden van de Staten-Generaal". Deze zouden formeel adviserend lid zijn van de beide Kamers der Staten-Generaal, zoals ook Ministers en Staatssecretarissen volgens de grondwet dat formeel zijn. In deze formule wordt het aan de politieke partijen overgelaten te bepalen hoeveel zittende Kamerleden zij kandidaat stellen voor het lidmaatschap van het Europese Parlement. Inmiddels is mij gebleken dat het fractiebestuur van de KVP positief staat tegenover de door mij zojuist geschetste gedachte. Het heeft mij dan ook verzocht dit wetsvoorstel voor te leggen aan de Fractiecommissie voor Buitenlandse Zaken. Indien deze met het voorstel eveneens instemt, zou ik het als initiatief-voorstel bij de Kamer kunnen indienen. In dit verband moge ik Uw aandacht vragen voor de motivering die ik hiervoor heb ontwikkeld in het hoofdje "Slotopmerkingen" van de Memorie van Toelichting bij het concept-wetsvoorstel. Een exemplaar van dit concept-voorstel moge ik te Uwer vertrouwelijke kennisneming bijvoegen.

./.
